

Üniversite öğrencilerinin insan haklarına iliş...

By: Nurten SARGIN

As of: Nov 24, 2017 10:19:09 PM
3,444 words - 8 matches - 8 sources

Similarity Index

2%

Mode: Similarity Report ▼

paper text:

Günümüz dünyası çok hızlı bir değişim göstermekte, bu değişim ile kaçınılmaz ve devamlılık gösteren bir süreç kastedilmektedir (Özkalp, 2008). Günümüzün küreselleşen dünyasında standartlaşma, eğilimi olsa da halklar, milletler arasındaki dini, etnik ve kültürel farklılıklar da git gide ortaya çıkmaktadır (Memmedova, 2014). Uras'a göre (2002) birey, bu toplumsal değişimin nedeni, başlatıcısı ve sonucu olmaktadır. İnsan tarihin, coğrafyanın, ahlâkın, estetiğin, felsefenin, hukukun, siyasetin, ekonominin, din ve inançlar ile bilimin hem konusu, hem öznesi, hem de malzemesi olduğu belirtilmektedir. (Doğan, 2007). Dünyada yapılan düzenlemeler de git gide insan odaklı olmaya başlamıştır. İnsan odaklı geliştirilen demokrasi, küreselleşme, insan hakları, bireyselleşme, rekabet kültürü değişimin getirdiği yeni değerler arasındadır. Bunlar tüm toplumların benimsediği oranda ise evrensel boyutlar kazanmaktadır (Doğan, 2008). Türkiye'de tüm Dünya'da olduğu gibi bu değişim ve gelişimin içerisinde yer almaktadır. İnsanoğlunun insan için, insana karşı bir kavga ve savaş içinde olmasının sonucu olarak tarih süreci içerisinde evrensel değerler sistemi oluşturduğu ve bu evrensel değerler sisteminin içerisinde özgürlük, eşitlik, adalet, sevgi, saygı ve anlayış gibi öğeleri barındırdığı görülmektedir. Bu değerlerin getirdiği en önemli kavramlardan birisi de insan haklarıdır. Başaran'a göre (1986) geliştirilen her değer yalnızca insanın değil, toplumun ve insanlığın da ilerlemesine yardımcı olur İnsan hakları, insanın yalnızca insan olmasından doğan; insanın kişiliği ve değerini yükseltmeyi hedefleyen, tüm dünyada geçerli prensip ve kuralların tamamı şeklinde belirtilmektedir. İnsan hakları yalnızca bireysel değil, evrensel nitelikler de göstermektedir. Ayrıca insan hakları sadece yazılı hukukun içerisinde yer almadığı, zamana ve mekana bağlı olmadığı, herkes için geçerli olan üstün haklar olduğu için evrensel ve bireysel olmak üzere iki şekilde kabul edilmektedir (Gülmez, 2001). Tanım olarak ele alındığında insan hakları; toplumda insanlar arasında hiçbir ayrımın bulunmamasını, demokrasinin, hürriyetin insan onurunun güvenceye alınmasını gerektiren haklardır (Erbay ve Tuncay, 2010). İnsan haklarının özellikleri; insan hakları doğumla elde edilirler ve bu haklar koşulsuz herkes için geçerlidir ayrıca bu temel hakları korumak ve uygulamak devletin sorumluluğundadır (İnsan hakları, 2006).

Bu haklar, insanlara doğuştan verilir ve kayıtsız şartsız tüm insanlar için geçerlidir.

Tarihsel olarak

1

bakıldığında; **insan hakları**, çok zor, uzun **ve önemli**

süreçlerden geçerek günümüzdeki halini almıştır. Uluslararası sözleşmeler ve uygulamalar yönünden önemli gelişmeler yaşanmıştır. İnsan hakları öğretisi 17. Ve 18. Yüzyıldan sonra günümüz anlamındaki değere ulaşmıştır. Tarihsel süreç nasıl, ne zaman ve nerede ele alınırsa alınsın insan hakları, fikir ve hareket olarak ağır ve bedeli zaman zaman insan hayatıyla ödenmiş, çatışmalarla dolu, yüzlerce yıl süren bir tarihin ve basamak basamak gerçekleştirilen kazanımların sonucu bir ürün olarak ortaya çıkmıştır (Erbay ve Tuncay, 2010). İnsan haklarının elde edinimi ve kazanımının çok sancılı ve acı veren süreçler olduğu bilinmektedir. Tarihte yönetilenlerin veya egemen güçlerin çeşitli temel sahip olduğu

görülmektedir. Bu haklara örnek olarak ise yaşamak, hürriyet, güven içinde olma, evlilik, mal- mülk edinme, fikir ve vicdan hürriyeti verilebilir. Bu haklar zamanla insan hakları mücadelesinin içerisinde farklılıklar göstermiştir (Erbay ve Tuncay, 2010). Daha sonra dünyaya gelen her bireyin doğumu ile beraber elde ettiği bir değer olan insan haklarına Cılga'nın da (2001: 69-73) açıkladığı gibi yeni haklar eklenmiştir. Bu haklar olarak ise yönetime katılma, fikir ve vicdan hürriyeti, çalışmak, sosyal güvence, eğitim- öğretim hakkından yararlanma, ekin, sanat, kişinin topluma sorumlulukları, evlilik ve yuva kurma, çevre hakkı, insanlık için ortak mal varlıklarına saygı ve bunların korunması belirtilmiştir(Akt. Erbay, Tuncay, 2010). Avrupa insan hakları sözleşmesi çerçevesinde korunan haklar ve hürriyetler ise : yaşama hakkı, işkence yasağı, gizlilik

hakkı, adil yargılanma hakkı, kanunsuz suç ve ceza olmaz

5

kuralı, özel hayata saygı, düşünce-vicdan-din özgürlüğü hakkı, toplantı yapma ve dernek kurma belirtilmektedir

http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.

3

Yüzyıllar süren çabalar sonucu insan hakları bu günkü şeklini almıştır. Kısaca insan hakları doğuştan ve otomatik olarak elde edilir ancak öğrenilmezler. İnsanlar ancak öğrenme yoluyla bu hakları kullanabilirler ve kullandıkları bu haklarla varolabilirler (Yearbook of the United Nations, 1999). Yukarıdaki bilgiler ışığında insan hakları ile ilgili çalışmalar incelendiğinde Türkiye'de üniversite öğrencilerinin insan haklarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin insan haklarına ilişkin görüşlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışma üniversite öğrencilerinin insan haklarına ilişkin görüşlerini araştırma verileri olarak ortaya konması açısından önemlidir. Yöntem Yapılan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden içerik ve betimsel analiz kullanılmıştır. İçerik analizi benzer verileri belirlenmiş kavram ve temalar dahilinde gruplandırarak diğer araştırmacıların okuyup anlayabileceği bir şekilde düzenlemek ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Betimsel analiz ile bireyleri tanıtıcı yaş ve cinsiyet bilgilerine; içerik analizi ile de veriler tanımlanması ve katılımcıların görüşlerine yer verilmiştir.

Çalışma Grubu Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olan tipik durum örnekleme kullanılmıştır.

2

Amaçlı örneklemenin birçok durumda, vaka ve olayların ortaya çıkarılmasında ve izah edilmesinde yararlı olduğu belirtilmektedir. Tipik durum örnekleme ise iki uç durumun ortalaması ile spesifik

bir alan hakkında fikir elde etmek ya da bu tema, uygulama

7

veya yenilik hakkında yetersiz bilgiye sahip olanları bilgilendirmeyi hedeflemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada kullanılan model ile katılımcıların insan haklarına ilişkin görüşleri hakkında bir fikir edinmek mümkün olacaktır. Araştırma 2015 yılında, Ankara'da yapılmıştır. 5 kız, 6 erkek toplam 11 üniversite öğrencisi ile araştırma yapılmıştır. Katılımcıların yaşları 21 ile 23 arasında değişmektedir. Veri Toplama Aracı Araştırmada verileri toplamak için

araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu **kullanılmıştır.** Karasar (1999) **bu** 6

formlarda soruların önceden esnek olarak belirlendiğini ve belirlenen sorular yoluyla verilerin toplandığını belirtmektedir. Bu aşamada literatür taraması yapılarak insan hakları ve şiddet konularında bilgiler toplanmıştır. Temel konular temalaştırılarak, bu temaları ölçebilecek formun geçerliği için

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri 4

Bölümünde doktora yapmış 4 uzmandan görüş alınmış ve bu görüşlere göre form oluşturulmuştur. Verilerin Toplanması Katılımcılara mail yoluyla çalışma tanıtılmıştır. Çalışmaya gönüllü olup olmadıkları mailde sorulmuş ve gönüllü olan katılımcılara mail yoluyla sorular gönderilmiştir. Araştırmada veriler yazılı olarak elde edilmiştir. Analiz için Nvivo 8.0'den yararlanılarak kodlamalar yapılmış ve analiz edilmiştir. Bulgular Katılımcılara 1. soru olarak "Sizce insan hakları nedir?" diye sorulmuş, alınan yanıtlarda insan hakları olarak katılımcılar diğer insanlara saygı, doğal hak, başkalarını rahatsız etmeden kendi düşüncelerini yaşama hakkı, insan hayatını düzenleyen kurallar, yasa ve hukukun üstünde olmak, varlığı kabul edilen ama hiç olmayan haklar olarak tanımlanmıştır. Bunu bir katılımcı şu şekilde açıklamıştır: "Bence insan hakları insanların kendini ifade etme hakkı, kendi özgür düşüncelerini kendi özgün sınırları içinde çevreyi ve diğer insanları rahatsız etmeden yaşama biçimidir (E, 21)" "İnsanların doğuştan sahip olduğu ve ellerinden alınamayacak haklardır (K, 21)" " İnsan hakları klasik tanımıyla insanın insanca yaşaması için hiçbir kurala kanuna yazıya gerek olmaksızın doğuştan sahip olduğu haklarıdır. Kendi iradesiyle bile vazgeçemeyeceği insan olmasında kaynaklanan haklardır. (K,22)." " Herkesin varlığını kabul ettiği ama aslında hiç olmayan haklardır (E,21)" Katılımcılara 2. soru olarak " İnsan haklarının neleri ve kimleri kapsadığını düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuş, bu soruya katılımcılar şu şekilde yanıtlar vermişlerdir: En yaygın olarak herkesi kapsar (4 kişi) , ceninden cesede bir insan yaşamını kapsar. Yaşama hakkını kapsar, siyasal hakları kapsar, bir kişide soru mantıksız diye yanıtlamıştır. Buna ilişkin katılımcılar şunları söylemiştir: " İnsan hakları dil, din, ırk, cinsiyet vb. durumlar gözetilmeksizin bütün insanlığı kapsar. (K,21)" " İnsan hakları kapsamındaki her hak teker teker bütün insanlara verilmiş olmalıdır. Zaten adı bu nedenle insan haklarıdır. Fakat tabii pozitif durum da uygulamada bunun tam olarak böyle işlemediği söz konusu yani çoğu insan, insan haklarından mahrum yaşamakta bu nedenle insan hakları insanların bir bölümü tarafından kullanılmaktadır. (K, 22). " Ceninden başlayarak hayatı sona ermiş ceset bütünlüğüne kadar devam eder. (E,21). " İnsan hakları insan haklarının nefes alan her canlıyı kapsadığını düşünüyorum çünkü bir ağacı kesmek bile diğer bir insan için nefes alma hakkına karşı taciz olarak görülebilir (E, 21). " " Öyle bir şeyin olduğu bile şüpheliyken kapsadığı şeyleri sormak mantıksız (E, 21)." Katılımcılara 3. Soru olarak "Dünyada insan hakları ile ilgili çalışmalar hakkında bilginiz var mı? Bilginiz varsa hangi konular hakkında bilgiye sahipsiniz, örnek vererek açıklayınız." sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlar gruplandırıldığında 3 katılımcı bilgi

sahibi değilim demmiştir. Diğer katılımcılar bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Burada dikkat çeken bir unsur bilgi sahibi olmayan bir katılımcının hukuk fakültesi öğrencisi olmasıdır. Buna ilişkin katılımcıların bazılarının açıklamaları şunlardır: "Açıkçası bu konu ile ilgili çok fazla bilgiye sahip değilim (K,23)." "Dünyada insan haklarıyla ilgili olarak çeşitli bildireler, anlaşmalar, konferanslar, birlikler konusunda haberdarım. Birleşmiş milletler,

insan hakları evrensel bildirgesi, Fransız bildirgesi, **Avrupa insan hakları sözleşmesi**

8

vs... zaten okuduğum bölüm gereği (hukuk) bunlar hakkında daha detaylı bilgi edinebilme fırsatı buldum. (K,22)" "Bu konuda herhangi bir araştırmam olmadı bilgi sahibi değilim (E, 23)" "Dünyada insan hakları ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi sahibi olduklarım insan hakkı ihlallerinin önlenmesini amaçlayan çalışmalar. Orta Doğu'da engellenemeyen savaş suçlarının ortaya çıkarılması, raporlanması ve bununla ilgili kamuoyu oluşturulması için BM den komisyonların çalışmalarını takip ediyorum. Ülkemizin de büyük sorunlarından kadın hakkı ihlalleri konusunda sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını takip ediyorum, heforshe gibi kampanyalara destek veriyorum. Çocuk işçiler konusunda Bangladeş ve Hindistan'da BM tarafında yapılan araştırmaların sonuçlarını takip ediyorum (K,21)." Katılımcılara 4. soru olarak "Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar hakkında bilginiz var mı? Bilginiz varsa hangi konular hakkında bilgiye sahipsiniz, örnek vererek açıklayınız." Sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlar incelendiğinde bir katılımcı fazla yok, 2 katılımcı yok, geri kalan katılımcılar ise var olarak yanıtlamışlardır. Burada fazla yok diye yanıt veren katılımcının hukuk fakültesi öğrencisi olması dikkat çekicidir. Buna ilişkin bazı katılımcıların açıklamaları şunlardır: "Türkiye'de insan hakları kelimesini daha keşfedilmemiş bir çağ olarak görüyorum (E, 21). Katılımcılara 5. soru olarak "Sizce insan hakları ile ilgili çalışmalar dünyada yapılmalı mı? Yapılmalı diyorsanız hangi konularda nedenleri ile yazınız." sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlar gruplandırıldığında, bir katılımcı hayır, yok yanıtı diğer tüm katılımcılar evet var yanıtını vermişlerdir.

(Bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları, her alanda ve insani yardım ve eğitim çalışmaları olarak vurgu yapmışlardır. Buna ilişkin açıklamalar ise şöyledir: "Tabii ki yapılmalıdır, çünkü maddi olarak gelişmemiş ülkelerde ya da geleneklerine çok bağlı bölgelerde yapılan had safhadaki insan hakkı ihlallerinden dünyanın geri kalanının da haberi olmalı ve zor durumdaki insanlara gerekirse insani yardım gerekirse eğitim yoluyla yardım edilmeli. (K,21)." "İnsan hakları ile ilgili çalışmalar dünya genelinde tabii ki de yapılmalı çünkü, bundan yaklaşık 20 sene önce bile Avrupa'nın ortasında katliam yapılırken tüm dünya sessizce izledi. Bu da demek oluyor ki üstün sandığımız Avrupa medeniyeti o kadar da üstün değil. Yani dünya genelinde bir çalışmaya ihtiyaç olduğuna inanıyorum (E,21)." "Yapılmalıdır. İnsan hakları insanca yaşamaya götürür bizleri. Ama dünyada hala çocuklar, masum insanlar ölüyorsa; kölelik eşitsizlik var ise insan hakları ile alakalı yapılmış olan çalışmalar başarılı olamamıştır demektir. (K,21)" Katılımcılara 6. Soru olarak "Sizce insan hakları ile ilgili çalışmalar Türkiye'de yapılmalı mı? Yapılmalı diyorsanız hangi konularda nedenleri ile yazınız." Sorusu sorulmuştur. Bu soruya tüm katılımcılar evet yanıtı vermişlerdir. Bu sorudaki açıklamalarda cevaplar gruplandırıldığında kadının korunması, vücut bütünlüğü, ifade özgürlüğü, tecavüzler, yaşama zulüm her konuda, basın özgürlüğü, eğitim yoluyla yaşama hakkı, kadın, çocuk ve hayvan hakları, bilinçlendirme olarak yer almıştır. Buna ilişkin bazı açıklamalar şunlardır: "Dünya genelinde çalışmaya ihtiyaç olduğunun çok daha fazlası lazım Türkiye için. Çünkü insan haklarına gösterilen saygı ve insan hakları bilinci ülkemizde dünya ortalamasının altındadır. Öncelikle kadın, çocuk ve hayvan hakları ile ilgili düzenlemelere ihtiyaç vardır. (E,21)." Türkiye'de de yapılmalı çünkü bugüne kadar gelmiş geleneklerden bazıları değişime direnerek insan haklarının önüne geçiyor hatta yobazlık sayılabilecek seviyede insan haklarını ihlal ederek sosyal hayatı etkiliyor. Öncelikle insanlara eğitim yoluyla her insanın eşit ve yaşamaya hakkı olduğu fikri yerleştirilmeli, toplum yargısını

kırdığımız zaman yine bugüne kadar gelmiş hoşgörülü geleneklerimizle ihlalleri azaltmak kolaylaşacaktır (K,21).”

“Kesinlikle yapılmalıdır. Türkiye’de artık kadınlar erkeklerin arkasından yürümeye mahkum ediliyorsa, Özgecan Aslan, Ayşe Paşalı ve daha nice kadın erkekler tarafından çeşitli yönden şiddete maruz kalınıyor ve öldürülüyor ise; çocuk gelinlerin sayısı gitgide artıyor ise, okula gönderilmeyen çocukların sayısı gitgide artıyor ise, düşünmek artık yavaş yavaş suç haline geliyorsa, otoriteye güvensizlik artıyor ise o ülkede insan hakları ağır ihlallere uğruyor demektir. Ayrıca Avrupa insan hakları mahkemesi vermiş olduğu kararları kendi sitesinde yayınlıyor. Ve Türkiye aleyhine açılan davaların sayısı oldukça fazladır. (K,21).” Katılımcılara 7. Soru olarak “Türkiye’deki insan hakları ile ilgili çalışmalar hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlar incelendiğinde 1 katılımcı yok demiş 2 kişi yeterli değil olarak yanıtlamışlardır. Diğerleri ise suistimal için kullanılıyor, fikrim yok, ciddi çalışmalar başlatılmalı, sivil toplum kuruluşları aşırı ideolojik ve amacı dışında, bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı demiştir. Buna ilişkin örnekler ise şunlardır: “İnsan haklarıyla ilgili yapılan çalışmaların büyük şehirlerde etkili olduğunu düşünmekle birlikte ihlallerin çoğunluğunun yaşandığı eğitimin ve maddi imkanların düşük olduğu iç kesimlerde yaratılan kamuoyunun %10’u geçmediğini düşünüyorum (K,21).” “ Türkiye’de insan hakları ile ilgili detaylı çalışmaların yapıldığını düşünmüyorum (E,23)”

Katılımcılara 8. soru olarak “Türkiye’deki insan hakları çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya tüm katılımcılar hayır, kesinlikle yetersiz yanıtını vermişlerdir. “Kesinlikle yeterli bulmuyorum (E,21)” “Maalesef çoğu açıdan yeterli bulmuyorum (21, K).” Katılımcılara 9. soru olarak “İnsan hakları ile ilgili çalışmalar yapmaya gerek var mı?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya tüm katılımcılar gerek var derken bir katılımcı çok gerek var olarak ifade etmişlerdir. “ Çok gerek var. İnsanlara hepsine olmasa da mümkün olduğunca çok insana insanca yaşamayı öğretmeye ve bunu diğer insanlara nasıl aktaracaklarını göstermeye ihtiyaç var. (K, 21). “Evet var (E, 21).” Katılımcılara 10. soru olarak “Siz insan hakları ile ilgili ne gibi çalışmalar yapmak istersiniz?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya katılımcılardan birisi yargılama yapmak isterim, diğeri hukuk sistemini kurmak isterim, başkası mobbing konusunda bilgilendirme yapmak isterim, diğeri, kadın ve iş cinayetlerini önlemeye çalışırım, öteki bilinçlendirme yaparım demiştir. Burada dikkat çeken bir unsur hukuk fakültesinden bir katılımcının ilgim yok cevabını vermesidir. “Adaleti daha güçlü tesis etmeye yönelik, herkese hakkını zamanında vermeye yönelik ve ifade özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, din ve vicdan hürriyetini sağlama ve en önemlisi yaşama hakkını sağlamaya yönelik çalışmalar yapardım. Bizim ülkemizde çok fazla aydın insanlar, çocuklar öldü çünkü. (k, 21)”. “ Bu alana ilgim yok bu nedenle tüm çalışmalara destek olmayı tercih ederim (K, 21). “ Öncelikle kadın cinayetleri ve iş cinayetleri ile ilgili çalışmalar yapmak isterim (E, 23).” “ İnsan hakları konusunda göze göz dişe diş yapmak isterdim fakat elimizde olmayarak gelişen olaylar karşısında yargılama isterdim (K, 22).” “Ben öncelikle insanları bilinçlendirirdim. Elimden geldiğince kişilerin haklarından haberdar olmasını sağlardım. Bir kişinin haklarını bilmesi için en azından temel haklarını hukukçu olmasına gerek kalmamalıdır. Ayrıca yargı da eşitlik ve bağımsızlığa yönelirdim. Verilmiş olan mahkeme kararlarından hala daha adil yargılanmanın tam olarak gerçekleşemediğini görmekteyiz. Bu nedenle zaten hukuksuzluk dolayısıyla diğer haklarından da vazgeçiyorlar, haksızlık karşısından hiçbir şey yapmamayı tercih ediyorlar(K, 22).” “ Çalışan kadınları etkileyen mobbing ile çalışmak isterim (E, 22).” Katılımcılara 11. Soru olarak “İnsan hakları çalışmalarının en çok kimleri kapsaması gerektiğini düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlarda katılımcılardan üçü herkesi, bir katılımcı çocukları, diğeri işçileri, bir başkası bu haklardan yoksun kalmışları kapsamlı demişlerdir. Buna ilişkin katılımcı örnekleri şunlardır: “ Aslında herkesi kapsamlı ancak öncelik sırasına koyarsak gelişmişlik derecesi düşük olan ülkelerdeki fakir insanlar ve savaş sırasındaki sivillerin ilk sırada olması gerektiğini düşünüyorum (K, 23).” “Böyle bir ayırım yapmayı doğru bulmuyorum. Herkesi kapsamalıdır (E, 22).” “En çok ihtiyacı olan bunlardan hiç haberi olmamış şimdiye kadar insan haklarından yoksun kalmış kimseleri kapsamalıdır. En azından özgürlük, insanca yaşama hakkı, adil yargılanma hakkı en çok ihlal edilen haklar. Birçok

kesimin bunlar gibi hakları uzunca süreden beri ihlal edilmektedir. İşte daha çok bu kimseleri kapsamalldır. Ancak hiçbir ayrımcılık yapılmamalıdır. Her insanın savunulmaya hakkı vardır, insanca yaşamaya hakkı vardır. (K, 22). Katılımcılara 12. soru olarak "İnsan hakları çalışmaları kapsamında yer alması gereken konular sizce neler?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar şöyledir: Bir katılımcı güncel göre değişir, diğer katılımcı temiz çevrede yaşama hakkı, yaşama ve özgürlük hakları ellerinden alınmış kişiler, bir başkası çocuk ve muhtaç kimselerin hakları demişlerdir. "Yaşama özgürlüğü ellerinden alınmış kişiler, kadın hakları ihlalleri, çalıştırılan ya da evlendirilen çocuklar, dini, cinsel kimlik ya da siyasi sebeplerden ötürü baskı altında olan insanlar (K, 23)." "Yaşama hakkı, din ve vicdan hürriyeti hakkı, özel hayatın gizliliği, haberleşmenin gizliliği, mülteciler sorunu, adil yargılanma hakkı, ifade özgürlüğü (K, 21)." "Güncel sorunlara göre farklılık gösterir (K, 21)." "Günümüzde temiz çevrede yaşama hakkının ön plana çıkacağını düşünüyorum ama bu noktaya gelene dek henüz yaşama hakkının bile olmadığı coğrafyalar mevcut (E, 21)." Katılımcılara 13. soru olarak "İnsan hakları ve şiddet konularını nasıl bağdaştırıyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar şöyledir: yakın ilişki içindeler, biri diğerine baskın gelir kaos olur, insan hakları ihlallerinin temel nedenlerinden birisidir. Buna ilişkin katılımcı örnekleri şunlardır. "Ne kadar insan hakkı ihlali varsa şiddet o kadar artar. Çünkü insan hakları toplumsal barışı sağlamaya da yöneliktir (K, 21)." Şiddet birçok açıdan ele alınabilecek psikoloji ve fiziksel geniş bir konudur. İnsan haklarının ihlallerinin temel nedenlerinden biridir. Aklımıza ilk gelenler aile içi şiddet, kadına şiddet gibi durumlar... Ya da devletin kendi polisinin kendi vatandaşına uyguladığı şiddet gibi... Bu kadar insan haklarıyla ilgili sözleşmeler, bildirgeler varken toplumun en küçük yapı taşı olan aile içinde bile yüksek oranda şiddet olması yine insan haklarının yeterince korunmadığının göstergesidir. Bununla ilgili kişiler bilinçlendirilmeli, psikolojik olarak güçlendirilmelidir. Bu nedenle araştırmaların bunun temelden çözülmesine yönelik olması gerekir. (K, 23)" " En çok görülen insan hakkı ihlali türü şiddet. İnsanlar sadece karşılarındakinin değil kendilerinin de insan olduğunu unutmuşçasına şiddete meyilliler ve şiddet uygulamak için geçerli sayılabilecek bir sebep bile sunamıyorlar çoğu zaman. Şiddet arttığı zaman insan hakları ihlalleri de artıyor ve önlem alınmadığı zaman bir süre sonra bu durum herkes tarafından normal olarak görülmeye başlıyor (K, 23)." "İnsan hakları ve şiddeti paralel olarak görebiliyorum ikisinin kesiştiği noktada diğeri öbürüne baskın gelir ve kaos ortamı oluşabilir (E, 22)." " İnsanın olduğu yerde şiddet de vardır. Oldukça yakın ilişki içerisindedir. İnsanların haklarını bilmeyen bunlara saygısı olmayanlar diğerlerine şiddet uygulayarak bir takım olguları elde etmeye çalışırlar. Sonuç olarak şiddeti insan yaratır, insan olgusu da hakları üretir. Bu iki çelişki dengeyi kuramamaktan kaynaklıdır. (K, 21)." Katılımcılara 14. soru olarak "Bu konu ile ilgili açıklamak, belirtmek istediğiniz başka hususlar var mı? Varsa neler yazınız?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya iki katılımcı evet demiş, diğer tüm katılımcılar yok cevabını vermişlerdir. " İnsan hakları konusunun özellikle ülkemizde çoğu kişi tarafından önemsenmediğini düşünüyorum. Erken yaşta evlendirilen bir kız normal karşılanıyor, LGBT' li bireylerle dalga geçiliyor, insanlar kıyafetlerine göre yargılanıyor ve bunların aslında birer sorun olduğu söylendiğinde insanlar suratınıza bakıp alay ediyor. İnsan hakları der demez bunların ne kadar angarya şeyler olduğundan bizim adetlerimizde böyle şeylere yer olmadığından bahsediyorlar, bunlarla uğraşınca zamanın boşa gittiğini ve amaçsız şeyler yapıldığını söylüyorlar (K, 22)." "ülkemizde detaylı bir araştırma yapılmalı ve bununla ilgili hem devlet hem de STK'lar bünyesinde komisyonlar kurulmalı ve kanun nezdinde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (E, 23)." Tartışma, Sonuç ve Öneriler Yapılan bu çalışma ile Ankara ilinde farklı üniversite ve bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin insan haklarına ilişkin görüşleri nitel araştırma yöntemi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında katılımcıların insan hakları kavramına ilişkin bilgilerinin olduğu, insan haklarının herkesi kapsamaması gerektiği ama kapsamadığı, genel olarak Dünya'da ve Türkiye'de yapılan çalışmalar ile ilgili 3 katılımcı dışında bilgilerinin olduğu, Dünya'da ve Türkiye' de insan hakları ile ilgili çalışmaların yapılması gerektiğine inandıkları, Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmaları yetersiz buldukları ve suiistimal için kullanıldığını düşündükleri, Türkiye'de insan hakları

ile ilgili çalışmaların daha ayrıntılı yapılmasının gerekli olduğuna inandıkları ve adalet sistemi ve bilinçlendirme ile ilgili çalışmalar yapmak istedikleri, insan haklarının en çok çocukları, işçileri bu haktan mahrum olanları kapsamaması gerektiği, insan hakları konularının temiz çevrede yaşama, yaşama ve özgürlük hakları konularını kapsamaması gerektiğini ve insan hakları ile şiddetin yakın ilişki içinde olduğu, insan hakları ihlalinin şiddet olduğu belirtmişlerdir. Katılımcıları insan hakları ve şiddet konularını nasıl bağdaştırıyorsunuz sorusuna verile yanıtlar ile bir araştırma sonucu paralellik göstermektedir. Yapılan bir çalışmada şiddet ve ayrımcılık konularının birbirini destekler nitelikte olduğu ortaya konmuştur (Cooker, 1999). Genel olarak bakıldığında katılımcıların insan haklarına ilişkin bilgisinin, görüşünün olduğu belirlenmiştir. Bir hukuk fakültesi öğrencisinin aldığı derslere ve okuduğu bölüme rağmen bu konuya ilgisiz olması bu konuların bireylerin ilgi alanlarına girebileceğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. Modern ve politik olarak açıklanan insan hakları kavramı (İnsan Hakları, 2006) tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sıklıkla gündeme gelmektedir. Doğuştan gelen ve herkesi kapsayan bu haklara ilişkin ne yazık ki Türkiye’de yeterli araştırma bulguları bulunmamaktadır. Hatta insanların büyük bir bölümünün bu haklara ilişkin bilgisinin olmadığı da düşünülmektedir. Günümüzde insanların temel ihtiyaçları arasında yer alan insan hak ve özgürlüklerinden yararlanmaları için eğitim-öğretim yoluyla insan hakları ve demokrasi eğitimi verilmelidir. Bunun gerekçesi olarak ise şunlar belirtilmektedir: Bu eğitimin her bireyin hakkı olması ve bu hakkın sosyal düzen ve adaleti, huzur ve kalkınmada temel koşul olarak yer alması; insan haklarının güvence altında olması ve saldırıların engellenmesinde önemli bir yer oluşturduğu belirtilmektedir. Ayrıca, eğitim süreci demokratik, insanların yaşam koşullarını ve düzeylerini düzeltme ve iyileştirme imkanı veren katılıma dayalı şekilde olmalıdır (Gülmez, 2001). İnsan hakları eğitiminde nihai amaç, insanların evrensel temel hakları, barış, demokrasi kavramlarını özümsemesine ve geliştirmesine katkıda bulunmaktır (Şahin, 2009). Sonuç olarak; insan, insan haklarını kullanmayı öğrenmediği gibi, hak ihlalleri durumunda bu hakların kendisine sağladığı korumalardan da yararlanamayacaktır. İnsan hakları konusunda bilinçlenme, hem hakları öğrenmekle hem de öğrenilen hakları kullanmakla ve bilinçlenmekle olur. İnsan hakları ihlalleri veya hakların gereği gibi kullanılmaması, ihlal edilmesi hakların özüne zarar verir ve toplumun ona atfettiği değer azalır. İnsanlar kendi haklarını bilirse ve onlara sahip çıkarsa, devletin insan haklarını ihlal etmesi durumunda devletin karşısında bir bariyer olabileceklerdir. Kendi haklarını bilen ve o haklara sahip çıkan insanlar öte yandan devletin daha demokratikleşmesine ve daha çoğulcu hale gelmesine yardımcı olurlar (Gülmez, 1996). Eğitimin her kademesinde çocuklar ve gençler insan hakları konusunda bilinçlendirilmelidir. Öneriler: 1) İnsan haklarına duyarlı bireyler yetiştirilmesi, 2) Okul sistemlerinde insan haklarına ilişkin bilgilere yer verilmesi, 3) İnsan haklarına ilişkin duyarlılık ve farkındalıkların artırılması önerilmektedir.

sources:

1

16 words / < 1% match - Publications

[KOÇOĞLU, Erol. "Cumhuriyetten günümüze insan hakları ve demokrasi kavramları açısından sosyal bilgiler dersi eğitim programının incelenmesi". Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2012.](#)

2

11 words / < 1% match - Internet from 28-Feb-2014 12:00AM

portal.firat.edu.tr

3

9 words / < 1% match - Internet from 11-Mar-2017 12:00AM

malta.iom.int

4 9 words / < 1% match - Internet from 29-Dec-2016 12:00AM
egitimvebilim.ted.org.tr

5 9 words / < 1% match - Internet from 04-Apr-2014 12:00AM
www.hukukmarket.com

6 8 words / < 1% match - Internet from 23-Sep-2016 12:00AM
usos2016.com

7 8 words / < 1% match - Publications
[DUBAN YILDIZ, Nil, YILMAZ, Aydın, ALTINSOY, Gülsüm, BALCI, Selcan and GÜL, Burcu. "T.C İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE HAZIRLANAN YARATICI YAZMA ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ*", Adıyaman Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.](#)

8 8 words / < 1% match - Publications
[SARI, Özge Yavuz and ASLAN, Dilek. "Dünyada Yer Değiştirme Sorunu ve Güncel Analiz", Türk Tabipleri Birliği, 2016.](#)
